

NUMATOMO TEISINIO REGULIAVIMO DĖL POVEIKIO KONKURENCINEI APLINKAI VERTINIMO PAŽYMA

Projekto pavadinimas	Lyginamosios mokėjimo paslaugų įkainių svetainės, skirtos mažoms ir labai mažoms įmonėms, sukūrimas, numatytas Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymo Nr. VIII-1370 2, 15, 64, 71, 72, 73 ir 75 straipsnių pakeitimo ir papildymo 28 ¹ straipsniu įstatyme
-----------------------------	---

Projekto rengėjas	Lietuvos Respublikos finansų ministerija
--------------------------	--

Projekto tikslas	Sukuriant lyginamąją mokėjimo paslaugų įkainių svetainę, skirtą mažoms ir labai mažoms įmonėms, siekiama užtikrinti informacijos skaidrumą bei sudaryti mažoms ir labai mažoms įmonėms galimybę paprasčiau palyginti įvairių mokėjimo paslaugų įkainius ir pasirinkti tinkamiausią mokėjimo paslaugų teikėją.
-------------------------	---

Sprendžiama problema: šiuo metu smulkieji verslininkai (Lietuvoje veikiančios mažos ir labai mažos įmonės) neturi galimybės vienoje vietoje patogiai rasti mokėjimo paslaugų teikėjų siūlomų mokėjimo paslaugų standartinių įkainių. Nors visi mokėjimo paslaugų vartotojai yra laisvi dvišaliu pagrindu susitarti su mokėjimo paslaugų teikėjais dėl skirtingų mokėjimo paslaugų įkainių, vis dėlto, praktikoje mažos ir labai mažos įmonės neturi derybinės galios susitarti dėl geresnių įkainių, negu mokėjimo paslaugų teikėjas joms pasiūlo. Dar daugiau, kai kuriais atvejais tokios įmonės, norėdamos sužinoti tam tikrų mokėjimo paslaugų įkainius, turi kreiptis į atskirus mokėjimo paslaugų teikėjus ir gauti pasiūlymą. Taip šios įmonės patiria papildomų kaštų (sugaištas laikas tikrinant mokėjimo paslaugų įkainius įvairių mokėjimo paslaugų teikėjų interneto svetainėse ir (arba) kreipiantis į kiekvieną mokėjimo paslaugų teikėją atskirai).

Dėl šių priežasčių, mažesniems mokėjimo paslaugų verslui teikėjams galimai sunku įeiti ir įsitvirtinti rinkoje, nes įmonės, taupydamos mokėjimų paslaugos teikėjų paieškai skirtą laiką ir kaštus, dažnu atveju kreipiasi arba į tą mokėjimo paslaugų teikėją, iš kurio jau kažkurią finansinę paslaugą perka, arba į žinomiausius, taigi ir didžiausius, mokėjimo paslaugų teikėjus. Kartą išsirinkusios mokėjimo paslaugų teikėją, įmonės galimai nėra linkusios jo pakeisti, dažnu atveju, vėlgi dėl reikšmingų naujo mokėjimo paslaugų teikėjo paieškos kaštų ir to, kad nežino ir negali patogiai patikrinti, kokias sąlygas siūlo kiti mokėjimo paslaugų teikėjai.

Siūlomo projekto poveikio konkurencijai įvertinimas (teigiamos ir (ar) neigiamos pasekmės)*

Poveikis konkurencinei aplinkai

Status quo

Tikėtina, kad nesiimant jokių priemonių Lietuvos mokėjimo paslaugų rinkoje veikiantys didžiausi jos dalyviai ir toliau išlaikys bei išplės savo rinkos dalis, o naujų žaidėjų įėjimas ir įsitvirtinimas rinkoje bus sudėtingas. Įmonių lojalumas esamam jų mokėjimo paslaugų teikėjui bus didelis ne tiek dėl to, kad pastarasis siūlo palankias šių paslaugų teikimo sąlygas, bet daugiau dėl asimetrinės informacijos, t. y. riboto

alternatyvių mokėjimo paslaugų teikėjų ir jų siūlomų mokėjimo paslaugų sąlygų žinomumo.

Lyginamosios svetainės sukūrimas

Tikimasi, kad lyginamosios svetainės sukūrimas prisidės prie realios konkurencijos mokėjimo paslaugų rinkoje didinimo – suteiks geresnes konkurencines pozicijas mažesniems mokėjimo paslaugų teikėjams, padidins jų žinomumą ir galimybes pritraukti verslo klientus bei sėkmingiau konkuruoti su didžiaisiais bankais:

1. Dabar smulkios įmonės paprastai neturi laiko ir galimybių patikrinti visų Lietuvoje veikiančių mokėjimo paslaugų teikėjų siūlomų įkainių ir išsirinkti joms tinkamiausių. Taigi, mažesni mokėjimo paslaugų teikėjai gali likti nepastebėti – jiems galimai yra sunkiau įeiti į rinką bei užsitikrinti didesnę rinkos dalį. Sukūrus lyginamąją svetainę, įmonės galėtų patogiai ir vienoje vietoje palyginti mokėjimo paslaugų įkainius, tad padidėtų tikimybė, kad jos pasirinks pirkti mokėjimo paslaugas ne tik iš pačių didžiausių, bet ir iš mažiau žinomų, smulkesnių mokėjimo paslaugų teikėjų, jeigu pastarieji pasiūlys konkurencingas mokėjimo paslaugų teikimo sąlygas.
2. Tikimasi, kad lyginamoji svetainė paskatins aktyvesnę mokėjimo paslaugų teikėjų keitimą ir sumažės įmonių, kurios ilgus metus naudoja vieno ir to paties mokėjimo paslaugų teikėjo paslaugomis vien tik todėl, kad nežino, kokiomis sąlygomis tas pačias paslaugas galėtų gauti kitur. Sukūrus lyginamąją svetainę, labai mažos ir mažos įmonės turės daugiau paskatų ir galimybių ieškoti ir pasirinkti jų poreikius geriausiai atitinkančias mokėjimo paslaugas už pačią geriausią kainą ir drąsiau keisti paslaugų teikėją.
3. Lyginamoji svetainė galėtų paskatinti mažas ir labai mažas įmones dirbti nebūtinai su vieninteliu, o pasirinkti kelis skirtingus mokėjimo paslaugų teikėjus skirtingoms mokėjimo paslaugoms teikti, priklausomai nuo šių paslaugų įkainių. Taip įmonės galėtų sutaupyti dalį išlaidų mokėjimo paslaugoms, o mokėjimo paslaugų teikėjai galimai aktyviau konkuruotų kainomis.

Poveikis valstybės finansams

Status quo

Poveikio valstybės finansams nėra.

Lyginamosios svetainės sukūrimas

Poveikio valstybės finansams nenumatoma.

Poveikis administracinei naštai

Status quo

Poveikio administracinei naštai nenumatoma.

Lyginamosios svetainės sukūrimas

Poveikis administracinei naštai nežymus: mokėjimo paslaugų teikėjai turės pareigą periodiškai teikti duomenis apie smulkiąjam verslui teikiamų mokėjimo paslaugų įkainius Lietuvos bankui, o Lietuvos bankas juos viešai skelbs interneto svetainėje.

Prieš pradėdamas viešai skelbti mokėjimo paslaugų įkainius Lietuvos bankas turės atlikti parengiamuosius darbus: sukurti lyginamąją svetainę, patvirtinti atitinkamas tvarkas, parengti duomenų rinkimui ir publikavimui reikalingas priemones ir kt. Vis dėlto, tolimesnis lyginamosios svetainės administravimas reikšmingos administracinės naštos nesukurs.

Pažymime, kad mokėjimo paslaugų teikėjai jau turi pareigą teikti Lietuvos bankui tam tikrus įkainių duomenis. Dalį jų Lietuvos bankas jau dabar viešai skelbia savo interneto svetainėje (pvz., vadovaujantis Mokėjimų įstatymo 64 str., mokėjimo paslaugų teikėjai teikia Lietuvos bankui duomenis apie standartinius bankų, kredito unijų, mokėjimo ir elektroninių pinigų įstaigų fiziniams asmenims taikomus mokėjimo paslaugų įkainius, o Lietuvos bankas yra sukūręs lyginamąją svetainę, kurioje jie yra skelbiami viešai). Atsižvelgiant į tai, naujasis įpareigojimas nebūtų kažkuo išskirtinis ir nesukurtų reikšmingos papildomos administracinės naštos mokėjimo paslaugų teikėjams.

Maža to, tikimasi, kad sudarius mažoms ir labai mažoms įmonėms galimybę patogiai ir vienoje vietoje palyginti standartinius mokėjimo paslaugų įkainius, sumažėtų ir jų veiklos kaštai.

Gali būti nurodomas projekto poveikis kitais, pagal projekto pobūdį aktualiais poveikio vertinimo aspektais.

Kita svarbi informacija

Numatoma institucija, atsakinga už informacijos surinkimą ir lyginamosios svetainės sukūrimą – Lietuvos bankas.

Lyginamosios įkainių verslui svetainės sukūrimas 2023 m. gegužės 11 d. apsvarstytas Mokėjimų taryboje, vienijančioje mokėjimo paslaugų teikėjų, naudotojų, reguliuotojų ir mokslo bendruomenės atstovus (plačiau: <https://www.lb.lt/lt/mokejimu-taryba>). Šią priemonę absoliuti dauguma Mokėjimų Tarybos narių palaikė. Mokėjimų tarybos diskusijose pažymėta, kad papildoma informacija ir jos sutelkimas vienoje vietoje duoda pridėtinę vertę smulkiajam verslui bei skatina ieškoti tinkamiausio paslaugų teikėjo. Pasiūlyta informaciją verslui apie įkainius pateikti panašiai, kaip šiuo metu Lietuvos bankas skelbia informaciją apie įkainius fiziniams asmenims. Į šį Mokėjimo tarybos pasiūlymą bus atsižvelgta.

Kaštų naudos analizė neatlikta, nes nenumatoma patirti jokių reikšmingų kaštų.

* Jeigu buvo atlikta siūlomo projekto sąnaudų ir naudos ar sąnaudų efektyvumo analizė, nurodykite ir pateikite sąnaudų ir naudos ar sąnaudų efektyvumo analizės išvadas, pagrindžiančias siūlomą projektą.

Informacija apie asmenį ir instituciją, atsakingą už poveikio vertinimą

Vardas ir pavardė	Vaiva Petrylė
Pareigos	Vyriausioji ekonomistė
Institucija (padalinys)	Lietuvos bankas
Telefono numeris ir elektroninio pašto adresas	vpetryle@lb.lt +370 685 20974